

УДК 343.265

Є.О. Письменський

**ОБОВ'ЯЗКИ, ЯКІ ПОКЛАДАЄ СУД НА ОСОБУ, ЗВІЛЬНЕНУ
ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ З ВИПРОБУВАННЯМ
(КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ)**

У статті розглянуто питання правової регламентації обов'язків, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням (ст. 76 КК України). З урахуванням здобутків доктрини кримінального права, системного аналізу профільних нормативних актів України та практики їх застосування виявлено вади законодавчого регулювання зазначених обов'язків, сформульовано пропозиції щодо їх усунення.

Ключові слова: обов'язки, звільнення від відбування покарання з випробуванням, іспитовий строк.

Постановка проблеми. Згідно з ч. 3 ст. 75 КК України при звільненні від відбування покарання з випробуванням протягом визначеного судом іспитового строку особа має не тільки не вчинювати нових злочинів, а й виконати покладені на неї певні обов'язки. Характер обов'язків, які можуть бути покладені на особу судом, визначає ефективність звільнення від відбування покарання з випробуванням, має суттєвий вплив на можливість проводити повноцінну профілактичну роботу із засудженими та здійснювати якісний контроль за ними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Кримінально-правові аспекти обов'язків, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням у юридичній літературі розглядали І. Богатирьов, О. Горох, С. Зельдов, А. Клевцов, О.О. Книженко, О. Ковітіді, Г. Кригер, В. Ломако, В. Меркулова, А. Музика, Є. Назимко, В. Скибицький, Ю. Ткачевський, М. Хавронюк, С. Халимон, С. Черкасов та інші науковці. Проте на сьогодні не вирішено всі спірні питання та не досягнуто однакості щодо важливих теоретичних і практичних питань у позначеному контексті.

Формування цілей. Метою цієї статті є розгляд актуальних кримінально-правових проблем, пов'язаних з обов'язками, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням, виявлення в цій частині недоліків чинного законодавства та практики його застосування, а також формулювання пропозицій щодо їхнього усунення.

Виклад основного матеріалу. Зазначені обов'язки можуть мати пасивний (не вчиняти чи утриматися від учинення яких-небудь дій) та активний (здійснити конкретні дії) характер. Інакше кажучи, обов'язки, покладені судом на особу, дістають вияв або у вигляді безпосередньої вимоги щодо певної поведінки, або як заборона на здійснення чого-небудь.

У ч. 1 ст. 76 КК України міститься перелік таких п'яти обов'язків:

1. Попросити публічно або в іншій формі пробачення в потерпілого (п. 1 ч. 1 ст. 76 КК України). Пробачення може бути викладене засудженим усно (у залі судового засідання, через радіо, телебачення, інші ЗМІ тощо) або письмово (наприклад, через газету, журнал, лист). Покладання цього обов'язку несе в собі певний вплив виправного характеру й корисне при засудженні за менш тяжкі злочини й особливо проти здоров'я, честі, гідності, проти громадського порядку, моральності тощо [1, с. 305].

2. Не виїжджати за межі України на постійне місце проживання без дозволу органу кримінально-виконавчої системи (п. 2 ч. 1 ст. 76 КК України). Покладання цього обов'язку означає заборону судом самовільно, без дозволу кримінально-виконавчого органу виїжджати за межі України на постійне проживання. Його виконання пов'язане з необхідністю знаходження засудженого протягом періоду іспитового строку в межах України для можливості здійснення контролю за ним. Хоча вказана вимога в законі прописана чітко, на практиці щодо цього трапляються прикрі помилки.

Так, Верховний Суд України змінив вирок Приморського районного суду м. Одеси від 12 квітня 2007 року, замінивши при застосуванні п. 2 ч. 1 ст. 76 КК України посилання суду не виїжджати засудженому за межі України без дозволу органу кримінально-виконавчої системи на посилання не виїжджати за межі України на постійне місце проживання без дозволу органу кримінально-виконавчої системи. Як справедливо констатувала найвища судова інстанція, місцевий суд, заборонивши особі виїжджати за межі України, порушив конституційні права засудженого на вільне пересування через кордон в інші держави [2].

Аналогічне рішення з мотивів обмеження гарантованої Конституцією України свободи пересування особи у визначених законом межах ухвалили колеги суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України 11 січня 2010 року за справою щодо М., засудженого вироком Суворівського районного суду м. Херсона [3].

Який же підхід суду є найбільш удалим *de lege ferenda*? Припустимо, що органи кримінально-виконавчої системи надали дозвіл особі виїхати за межі України на постійне проживання, розмірковує О. Книженко. У зв'язку з цим виникають такі запитання: хто (який орган) буде звільняти особу від відбування покарання після закінчення іспитового строку; який орган контролюватиме її поведінку, якщо вона виїхала за межі України; який орган здійснюватиме контроль за виконанням додаткового покарання, якщо воно призначено? Було б доцільним установити обов'язок не виїжджати за межі України на постійне проживання протягом іспитового строку [4, с. 150].

А. Музика, погоджуючись зі слушністю висловленої пропозиції, йде далі та вважає за доцільне зазначений обов'язок поширити на будь-який виїзд за межі України, і, відповідно, слова «на постійне проживання» із наведеного тексту вилучити [5, с. 344]. Позиція цього вченого видається правильною, а тому обов'язок, установлений п. 2 ч. 1 ст. 76 КК України,

варто сформулювати в такій редакції: «Не виїжджати за межі України протягом іспитового строку».

3. Повідомляти органи кримінально-виконавчої системи про зміну місця проживання, роботи або навчання (п. 3 ч. 1 ст. 76 КК України). У випадку зміни місця проживання, роботи або навчання засуджений у будь-який спосіб повинен в обов'язковому порядку повідомити про це органи кримінально-виконавчої системи для здійснення ефективного контролю за ним.

Ігнорування виконання цього обов'язку негативно впливає на дієвість контролю органів кримінально-виконавчої системи за поведінкою засудженого. За цей час особа може не виконувати й інші обов'язки, покладені на нього судом. Як правильно підкреслює А. Клевцов, відсутність контролю протягом певного часу може стати причиною появи у свідомості засудженого антигромадських поглядів, негативного впливу осіб, схильних до антигромадської поведінки [6, с. 159].

4. Періодично з'являтися для реєстрації до кримінально-виконавчої інспекції (п. 4 ч. 1 ст. 76 КК України). Суд не встановлює періодичність та дні проведення такої реєстрації. За ч. 3 ст. 13 КВК України вирішення цього питання віднесено до компетенції кримінально-виконавчих інспекцій. Щодо засуджених, на яких покладено відповідний обов'язок, працівник кримінально-виконавчої інспекції має винести постанову про встановлення днів явки на реєстрацію (від одного до дванадцяти разів на квартал). Періодичність явки на реєстрацію може змінюватися постановою працівника інспекції залежно від поведінки особи [7, с. 319].

Розглянемо приклад із судової практики. *Миколаївський районний суд Львівської області вирок* від 23 лютого 2007 року засудив Ш. за ч. 1 ст. 263 КК України до покарання у вигляді 2 років позбавлення волі. На підставі ст. 75 КК засудженого звільнено від відбування покарання з випробуванням з іспитовим строком на 2 роки та покладено на нього обов'язки, передбачені ст. 76 КК України, а саме: не виїжджати за межі України на постійне проживання без дозволу органу кримінально-виконавчої системи, повідомляти ці органи про зміну місця свого проживання і один раз на місяць з'являтися туди для реєстрації. Розглядаючи справу в касаційному порядку, Верховний Суд України ухвалив через порушення вимог ч. 3 ст. 13 КВК України вирок районного суду змінити, виключивши з нього вказівку на періодичність явки Ш. в органи кримінально-виконавчої системи для реєстрації [8].

5. Пройти курс лікування від алкоголізму, наркоманії або захворювання, що становить небезпеку для здоров'я інших осіб (п. 5 ч. 1 ст. 76 КК України). Цей обов'язок може бути покладений за умови, якщо особа страждає на специфічний різновид захворювань і потребує лікування від нього. Його виконання має бути засвідчене відповідною довідкою медичної установи. Захворюваннями, що становлять небезпеку для

здоров'я інших осіб, можуть бути венеричні захворювання, вірус імунодефіциту людини, туберкульоз тощо.

А. Музика і О. Горох, досліджуючи шляхи вдосконалення законодавства про примусове лікування осіб, які вчинили злочин, визнали за необхідне внести зміни до п. 5 ч. 1 ст. 76 КК України, виклавши його в такій редакції: «пройти курс лікування від алкоголізму, наркоманії чи токсикоманії або іншого соціально небезпечного захворювання» [9, с. 165]. Очевидно, що запропоновані зміни здатні підвищити ефективність кримінально-правового впливу на осіб певної категорії в межах застосовуваного до особи звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Ухвалюючи рішення про покладення певних обов'язків на винувату особу, суд має враховувати низку нюансів, детально досліджених у літературі. Мається на увазі таке:

1. Перелік передбачених ст. 76 КК України обов'язків є вичерпним – не можна покласти на особу обов'язки, які не передбачені законом, скасовувати чи доповнювати раніше покладені обов'язки [10, с. 174]. Ці обов'язки суд не може ні звужувати, ні розширювати. Таку ж позицію займає найвища судова інстанція України.

При розгляді касаційного подання прокурора щодо скасування рішення Калуського міськрайонного суду Івано-Франківської області колегія суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України констатувала таке. Суд, збільшивши винну особу від відбування покарання з випробуванням і поклавши на неї обов'язок «не змінювати без відома та згоди органів кримінально-виконавчої системи місце постійного проживання», допустив порушення вимог кримінального закону, оскільки розширив перелік обов'язків, зазначених у ст. 76 КК України, що є неприпустимим [11].

Рішення законодавця стосовно закритості (вичерпності) переліку обов'язків, що розглядаються, є обґрунтованим. Межі допустимості таких обов'язків повинні бути визначені законом. Висловлена думка переконливо аргументується таким чином. По-перше, покладання обов'язків припускає певне вторгнення в права та законні інтереси особи. По-друге, на практиці інший підхід може призвести до зловживань правозастосовних органів. По-третє, можливість покладання на засудженого обов'язків, не передбачених КК, суперечила б принципу законності [12, с. 62].

2. Виконання певних обов'язків має сприяти здійсненню виправного впливу та полегшувати компетентним органам здійснення контролю за поведінкою особи [13, с. 189].

При обранні того чи іншого обов'язку з переліку, передбаченого ч. 1 ст. 76 КК України, варто брати до уваги певні особливості вчиненого злочину (наприклад, особливого значення можуть набувати причини та умови, що сприяли його скоєнню). Треба також урахувати особистісні дані злочинця, реальність виконання обов'язків, що покладаються на осо-

бу. Аналіз такої інформації може зорієнтувати суд у правильному визначенні обов'язків щодо конкретної особи. Як свідчить вивчення судової практики, суди не завжди дотримуються цієї рекомендації при звільненні від відбування покарання з випробуванням.

Так, вироком Сокирянського районного суду Чернівецької області особа (умовно назвемо її Б.) була засуджена за вчинення злочинів, передбачених ч. 2 ст. 162, ч. 1 ст. 129 та ч. 2 ст. 15, ч. 2 ст. 162 КК України. На підставі ст. 75 КК України Б. був звільнений від відбування покарання з покладанням на нього таких обов'язків: не виїжджати за межі України на постійне проживання без дозволу органу кримінально-виконавчої системи, повідомляти органи кримінально-виконавчої системи про зміну місця проживання, роботи або навчання та періодично з'являтися для реєстрації в зазначені органи. При цьому згідно з матеріалами справи Б. за висновком наркологічної експертизи страждає на хронічний алкоголізм та потребує примусового лікування від нього [14]. Як бачимо, при обранні обов'язків указаний факт чомусь залишився поза увагою суду, хоча логічним було б рішення про покладення на Б. обов'язку пройти курс лікування від алкоголізму.

3. На особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням, може не покладатися жодних обов'язків, якщо, на думку суду, це буде не потрібно. Утім, за такого рішення суд не матиме можливості дорікнути засудженому в тому, що він не виконує покладені на нього обов'язки, а отже, з цієї підстави направити його для відбування призначеного покарання відповідно до ч. 2 ст. 78 КК України [15, с. 198].

З огляду на сказане, виглядає сумнівною категорична думка А. Стрижевської про те, що «при формулюванні попереднього висновку про можливість звільнення особи від відбування покарання з випробуванням суд зобов'язаний покласти на засудженого принаймні один із передбачених в ч. 1 ст. 76 обов'язків» [16, с. 213]. Про таке зобов'язання у ст. 76 КК України не йдеться. Суду надається право покладати на засудженого певні обов'язки, тому цілком логічно допустити, що він своїм правом може й не скористатися.

Інша річ, що формулювання, використане законодавцем у ч. 1 ст. 76 КК України стосовно права суду не покладати на засудженого будь-яких обов'язків, виглядає вкрай суперечливим і недосконалим. У ч. 3 ст. 75 КК України зазначається, що звільнення засудженого від відбування призначеного покарання відбувається за умови, якщо він протягом визначеного іспитового строку не вчинить нового злочину й виконає покладені на нього обов'язки. Ураховуючи, що протягом іспитового строку засуджений повинен не лише не вчинити нового злочину, а й виконати покладені на нього обов'язки, правильним було б зобов'язати суд покладати на кожного засудженого певні обов'язки [17, с. 5].

Заслужують на підтримку і більш категоричні пропозиції про покладення низки обов'язків на всіх без винятку засуджених, наприклад,

вимоги не змінювати постійного місця проживання, роботи чи навчання без дозволу органів кримінально-виконавчої системи як необхідної умови здійснення контролю за звільненою від покарання особою [18, с. 42 – 43; 19, с. 160]. Адже, за даними фахівців, суди рідко користуються правом покладати на звільнених від покарання осіб ті обов'язки, виконання яких повинно сприяти їхньому виправленню й невчиненню нових злочинів. Майже на 67 % опитаних покладено обов'язок повідомляти про зміну місця перебування, не виїжджати за межі України, з'являтися на реєстрацію до кримінально-виконавчої інспекції. На 33,2 % – не покладено взагалі жодних обов'язків. Своєю чергою, це призводить до ситуації, що в більшості випадків працівники кримінально-виконавчих інспекцій не мають жодних інструментів впливу на цих засуджених, у результаті чого не може бути забезпечений і реальний контроль за їх поведінкою. Формальна відсутність покладених судом обов'язків дає можливість таким особам говорити про неправомірність дій кримінально-виконавчих інспекцій щодо них та перебувати у стані переконаності в неможливості настання будь-яких негативних наслідків [19, с. 121, 157; 20].

У цьому контексті хотілося б звернути увагу на суперечливість положення ч. 3 ст. 164 КВК України, відповідно до якого особа, звільнена від відбування покарання з випробуванням, зобов'язана виконувати обов'язки, які покладені на неї судом, а також *повідомляти інспекцію про зміну місця проживання та з'являтися за викликом до кримінально-виконавчої інспекції*. Тобто фактично йдеться про ті самі обов'язки, які визначені в ч. 1 ст. 76 КК України, однак їх виконання цілком справедливо є обов'язковим для кожного звільненого з випробуванням. Для усунення колізії, що склалася, доцільно в кримінальному законі зобов'язати суд у кожному випадку звільнення особи від відбування покарання з випробуванням покладати на неї обов'язки, передбачені в пп. 2, 3 і 4 ч. 1 ст. 76 КК України. Таку ж позицію займає О. Грошова, яка зазначає, що, хоча ст. 164 КВК України необґрунтовано покладає на засудженого додаткові обов'язки, порушуючи тим самим вичерпний перелік їх за КК України, але вона допомагає інспекції виконувати свої функції та основні цілі її діяльності [21, с. 140].

Висновки. Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням є важливим елементом режиму випробування, що дозволяє здійснювати кримінально-правовий вплив на засудженого та контролювати його поведінку. Водночас, кримінальний закон, який установлює зазначені обов'язки, потребує вдосконалення для підвищення ефективності застосовуваного звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Використані джерела:

1. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. – Т. 1 : Загальна частина / за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Х. : Право, 2013. – 376 с.
2. Ухвала колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 17 січня 2008 року // Судова практика Верховного Суду України у кримінальних справах за 2008 – 2009 роки / за ред. П. П. Пилипчука. – К. : Істина, 2011. – С. 65–66.
3. Ухвала колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 11 січня 2010 року (витяг) // Рішення Верховного Суду України. – 2011. – № 1 (22). – С. 104–106.
4. Книженко О. О. Звільнення від відбування покарання з випробуванням за кримінальним правом України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Книженко Оксана Олександрівна. – Х., 2003. – 207 с.
5. Музика А. А. Вітчизняне дослідження проблем звільнення від покарання та його відбування (нетрадиційна рецензія) / А. А. Музика // Наука і правоохорона. – 2013. – № 1 (19). – С. 343–358.
6. Клевцов А. О. Звільнення від відбування покарання з випробуванням неповнолітніх за кримінальним законодавством України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Клевцов Андрій Олександрович. – Дніпропетровськ, 2009. – 210 с.
7. Проблеми кримінально-виконавчого права: [навчальний посібник] / [Кальман О.Г., Мірошніченко С.С., Подільчак О.М., Плотнікова В.П., Туркот М.С.]; за заг. ред. проф. О.Г. Кальмана. – К. : Національна академія прокуратури України, 2011. – Чернігів : ПАТ «ПВК «Десна», 2012. – 336 с.
8. Ухвала колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 22 січня 2008 року (витяг) // Рішення Верховного Суду України. – 2008. – № 1 (16). – С. 104.
9. Музика А. А. Покарання за незаконний обіг наркотичних засобів: монографія / А. А. Музика, О. П. Горох. – Хмельницький: Вид-во Хмельницького університету управління та права, 2010. – 256 с.
10. Меркулова В. О. Кримінальна відповідальність: окремі теоретичні та соціально-правові аспекти: [монографія] / В. О. Меркулова. – Одеса: ОІОУ ХНУВС, 2007. – 225 с.
11. Ухвала колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 7 жовтня 2008 року (витяг) // Рішення Верховного Суду України. – 2009. – № 1 (18). – С. 101–103.
12. Шарипов Т. Обязанности, возлагаемые судом на осужденного при условном неприменении наказания / Такдиршош Шарипов // Уголовное право. – 2008. – № 3. – С. 61–64.
13. Уголовный кодекс Украины: научно-практический комментарий / отв. ред. С.С. Яценко. – [3-е изд., испр. и доп.]. – К. : А.С.К., 2003. – 848 с.
14. Архів Сокрянського районного суду Чернівецької області. Справа № 1-51/09 за 2009 рік.

15. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – [9-те вид., переробл. та доповн.]. – К. : Юридична думка, 2012. – 1326 с.

16. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України : у 2-х т. – Т. 1 / за заг. ред. П. П. Андрушка, В. Г. Гончаренка, Є. В. Фесенка. – [3-тє вид., перероб. та доп.] – К. : Алерта ; КНТ ; Центр учбової літератури. – 2009. – 964 с.

17. Осадчий В. І. Звільнення від покарання та його відбування: проблемні питання / В. І. Осадчий, Г. В. Подзігун // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. – 2001. – № 2. – С. 3 – 6.

18. Алексеев И. Н. Условное осуждение в уголовном праве / И. Н. Алексеев. – Ростов н/Д. : Феликс, 2007. – 256 с.

19. Халимон С. І. Запобігання злочинам серед осіб, які перебувають на обліку в кримінально-виконавчій інспекції: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Халимон Сергій Іванович. – Дніпропетровськ, 2008. – 255 с.

20. Яковець І. С. Проблемні питання практичного здійснення контролю за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, на яких судом не покладено обов'язки / І. С. Яковець // Проблеми запобігання злочинності в органах і установах виконання покарань: зб. матер. міжнар. наук.-практ. конф. (Чернігів, 21 грудня 2006 р.). – Чернігів, 2007. – С. 125- 127.

21. Грошова О. В. Проблемні аспекти здійснення нагляду за особами, звільненими від відбування покарання з випробуванням / О. В. Грошова // Кримінальний кодекс України: 10 років очікувань : тези доповідей та повідомлень учасників Міжнародного симпозиуму, 23 – 24 вересня 2011 року. – Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. – С. 138-142.

Письменский Е.А. Обязанности, возлагаемые судом на лицо, освобожденное от наказания с испытанием (уголовно-правовые аспекты)

В статье рассмотрены вопросы правовой регламентации обязанностей, возлагаемых судом на лицо, освобожденное от отбывания наказания с испытанием (ст. 76 УК Украины). С учетом достижений доктрины уголовного права, системного анализа профильных нормативных актов Украины и практики их применения выявлено недостатки законодательного регулирования указанных обязанностей, сформулированы предложения по их устранению.

Ключевые слова: *обязанности, освобождение от отбывания наказания с испытанием, испытательный срок.*

Pysmensky Y.O. The obligations imposed by the court on the person released on probation (criminal and legal aspects)

The problems of legal regulation of the obligations imposed by the court on the person released on probation are considered in the article. It is about the following obligations: to ask publicly or otherwise sorry to the victim, not to leave the Ukraine for permanent residence without permission of the penal system authorities, to notify the penal system authorities to change the place of residence, work or study, to appear periodically for registration to the penal inspection, to take a

course of treatment for alcoholism, drug addiction or disease poses a danger to the health of other persons (Art. 76 of the Criminal Code of Ukraine). In recognition of criminal law doctrine, system analysis of relevant legislation of Ukraine and their application shortcomings of legal regulation of these obligations are identified, suggested remedies are formulated.

It is proved that the specific features of the crime should take into consideration in choosing of an obligation on the list provided for ch. 1, Art. 76 Criminal Code of Ukraine, (for example, the causes and conditions that contributed to its commission, may take the special significance).

Special data of the offender, the reality of the obligations imposed by the court on the person, should necessarily be taken into consideration.

It is supported legislator's decision of closing (completeness) list of the obligations imposed by the court on the person released on probation. The limits of admissibility of such duties must be defined by law.

It is right to oblige the court to impose certain obligations of each convict, considering that during the probationary period the convict must not to commit a new crime, and also to fulfill its obligations.

It is proposed in the criminal law to oblige court in each case of probation to impose the obligations, which are fixed in paragraphs 2, 3 and 4 ch. 1, Art. 76 Criminal Code of Ukraine.

The obligations, which the court imposes on the person released on probation is an important element of probationary regime that allows to make criminal and executive influence to convict and control his behavior. However, the criminal law, which establishes these obligations needs to be improved to increase efficiency of probation's practice.

Keywords: *obligations, exemption from probation, the probation period.*

УДК 343.846 (477)

П.В. Хряпінський

**ПОЗИТИВНА ПОСТКРИМІНАЛЬНА ПОВЕДІНКА
ЯК ПІДСТАВА ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ**

У статті досліджено посткримінальну поведінку як підставу звільнення від кримінальної відповідальності, що передбачені в спеціальних приписах статей Особливої частини КК України, й виокремлено на цій основі загальну підставу звільнення від кримінальної відповідальності.

Ключові слова: *звільнення, посткримінальна поведінка, підстава, відпадіння суспільної небезпеки особи.*

Постановка проблеми. Закриття кримінальної справи зі звільненням від кримінальної відповідальності можливе лише в разі вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад злочину, передбаченого Кримінальним кодексом України (далі – КК), та за наявності визначених у законі правових підстав, вичерпний перелік яких наведено